

Eesti Vabariigi 100. sünnipäev - kas olen külaline või sünnipäevalaps?

Esseekonkursi
auhinnatud tööd

2016

Haridus- ja Teadusministeerium
Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutus Meie Inimesed

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Eesti Vabariigi 100. sünnipäev – kas olen külaline või sünnipäevalaps?

Esseekonkursi auhinnatud tööd

2016

Haridus- ja Teadusministeeriumi ning Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutuse Meie Inimesed 2016. aasta kodanikupäevaks välja kuulutatud esseekonkursi „Eesti Vabariigi 100. sünnipäev – kas olen külaline või sünnipäevalaps?“ auhinnatud tööd.

Koostanud Toivo Sikk
Esmatrükk, 2016-11-22

Autoriõigus kuulub väljaandele ja esseede autoritele
ISBN 978-9949-517-17-6

Trükikoda Rebellis
Tasuta tiraaž

*Haridus- ja Teadusministeeriumi ning
Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutuse Meie Inimesed
2016. aasta kodanikupäevaks välja kuulutatud
Eesti Vabariigi 100. aastapäevale pühendatud
esseekonkursi*

**“Eesti Vabariigi 100. sünnipäev – kas olen külaline või
sünnipäevalaps?”**

JUHEND

1. Üldalused

- 1.1 Konkursi korraldaja on Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutus Meie Inimesed, rahastaja Haridus- ja Teadusministeerium.
- 1.2 Konkurs on avalik ja üheetapiline.

2. Eesmärk

- 2.1 Väärtustada Eesti riiki ja selle ajalugu ning iga üksikisiku rolli Eesti ühiskonna arendamisel.
- 2.2 Toetada õpilaste aktiivsust Eesti Vabariigi 100. aastapäevale pühendatud ettevõtmiste korraldamisel ja nendes osalemisel.
- 2.3 Julgustada õpilasi kaasa rääkima Eesti Vabariigi arenguga seonduvatel teemadel, pannes ennast sünnipäevalapse või külalise rolli.
- 2.4 Saada huvitavaid ideid sellest, kuidas võiks välja näha Eesti Vabariigi 100. sünnipäev ja mida peaks see sündmus andma ühiskonnale/ noortele?
- 2.5 Tunnustada õppurite kodanikuteadlikkust ja nende soovi olla peol mitte ainult kui külaline, vaid kui osaline.

3. Tingimused

- 3.1 Konkurss on avatud üldhariduskoolide 7.–12. klasside ja kutseõppeasutuste õpilastele.
- 3.2 Konkursile oodatakse osalema õppureid kolmes kategoorias:
  - 3.2.1 esimene kategooria – üldhariduskooli VII – IX klassi õpilased;
  - 3.2.2 teine kategooria – üldhariduskooli X – XII klassi õpilased;
  - 3.2.3 kolmas kategooria – kutseõppeasutuste õpilased.
- 3.3 Iga konkursist osavõtja võib võistlusele saata ühe essee. Kirjutada võib läbi mineviku, tänapäeva või ka tuleviku vaatevinkli (nt mida võiks/peaks tegema järgneva 100 aasta jooksul). Essee kirjutamisel võib toetuda järgmistele küsimustele:
  - Mida on erinevate aegade noored Eesti arengusse andnud?
  - Kuidas on tänapäeva noortel võimalik osaleda Eesti ühiskonna arendamises?
  - Mida noor inimene saaks teha, et rikastada Eesti Vabariigi tänapäeva ja/või tulevikku?
  - Millises valdkonnas näeb essee autor eelisarendamise vajadust?
  - Mida ta ise on teinud või valmis ära tegema Eesti arengu heaks?Loomulikult ei ole see küsimuste loetelu ammendav. Esseede autoritelt oodatakse teemale originaalset ja loominguulist lähenemist.
- 3.4 Konkursile esitatud essee peab olema kirjutatud eesti keeles.
- 3.5 Konkursil osalemiseks tuleb saata kuni 2 lehekülje pikkune (umbes 3 600 tähemärki) essee Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutuse Meie Inimesed e-posti aadressile: essee@meis.ee. **Essele tuleb lisada autori nimi, kooli nimetus, klassi või rühma number, kontakttelefon ning e-posti aadress** (vt essee kirjutamise blanketti).
- 3.6 **Konkurss kestab 10. oktoobrist kuni 23. oktoobrini 2016. a.**

4. Konkursi tööde esitamine

- 4.1 Töö tuleb esitada elektrooniliselt aadressile – essee@meis.ee.
- 4.2 Essee esitamise viimane tähtaeg on 23. oktoober 2016 (e-kirja saatmise kuupäev).

5. Auhinnad

- 5.1 Kõikides kategooriates antakse välja üks esimene, kaks teist ja kaks kolmandat auhinda ning ergutusauhinnad. Sobiva tasemega tööde puudumisel on žüriil õigus muuta auhindade jagamise korda.
- 5.2 Konkursist tehtud kokkuvõtte avalikustatakse aadressil: www.meis.ee. Konkursile laekunud esseed säilitatakse Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutuses Meie Inimesed. Konkursitöid on õigus kasutada trükistes autoritega kokkuleppel.

6. Žürii

- 6.1 Võistlustöid hindab 7-liikmeline žürii, kuhu kuuluvad:
- 1) **Kersti Kivirüüt** – Haridus- ja Teadusministeeriumi üldharidusosakonna peaekspert
  - 2) **Anu Raudsepp** – Tartu Ülikooli ajaloo didaktika dotsent, PhD
  - 3) **Anneli Ohvril** – EV 100 turundus- ja kommunikatsioonijuht
  - 4) **Igor Kopõtin** – Tallinna Ülikooli Ajaloo Instituudi doktorant
  - 5) **Reelika Laes** – Kehtna Majandus- ja Tehnoloogiakooli ajaloo- ja ühiskonnaõpetuse õpetaja
  - 6) **Ingrid Paggi** – Tallinna 21. Kooli sotsiaal-humanitaarainete õppetooli juht
  - 7) **Sulev Valdmaa** – Loksa Gümnaasiumi ajaloo- ja ühiskonnaõpetuse õpetaja, Jaan Tõnissoni Instituudi kodanikuhariduse keskuse juht
  - 8) **Toivo Sikk** – Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutuse Meie Inimesed kodanikuhariduse arenduskeskuse valdkonnajuht

7. Võitjate avalikustamine

- 7.1 Võitjate nimed avalikustatakse Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutuse Meie Inimesed kodulehel (www.meis.ee). Võitjatega võetakse ühendust individuaalselt ja neile esitatakse kutse esseekonkursi ning kodanikupäeva viktoriini parimate vastuvõtule, mis toimub **2016. aasta 20. detsembril** Riigikogu konverentsisaalis (Lossi plats 1a, 15165 Tallinn).

Lisa 1 – blankett essee kirjutamiseks

Haridus- ja Teadusministeeriumi ning Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutuse Meie Inimesed 2016. aasta kodanikupäevaks välja kuulutatud esseekonkursi „Eesti Vabariigi 100. sünnipäev – kas olen külaline või sünnipäevalaps?“ tulemused

10.–23. oktoobrini oli võimalus kõigil üldhariduskoolide VII – XII klassi ja kutseõppeasutuste õpilastel kirjutada essee teemal „Eesti Vabariigi 100. sünnipäev – kas olen külaline või sünnipäevalaps?“. Teema valiku aluseks oli soov panna läheneva Eesti Vabariigi 100. sünnipäeva eel noored mõtlema selle üle, kas nad soovivad vabariigi sünnipäeval olla külalise või sünnipäevalapse rollis. Õpilased selgitasid oma valikut näiteks nii:

- Kerli Kubi Võru Kesklinna Koolist kirjutab – mina olen Eesti Vabariigi 100. sünnipäeval sünnipäevalaps, sest armastan oma emakeelt ning tahan Eesti elule kaasa aidata. Ema ütleb alati mulle ja minu õele, et iga heategu, mida teeme, tuleb kunagi ringiga tagasi. Kõik hea, mis me Eesti Vabariigi heaks teeme, on meile ja meie lähedastele tulevikus kasulik. Mina tahan, et elu läheks veelgi paremaks kui praegu ja annan seetõttu endast kõik, et see ka nii läheks;
- Kirsika Liiva Toila Gümnaasiumist kirjutab – Eesti Vabariigi 100. sünnipäeval olen mina kindlasti eelkõige sünnipäevalaps, sest olen uhke, et saan elada just sellisel ajal, kui meie väike riik saab 100. aastaseks. See on pidu meile kõigile, mitte ainult tähtsatele riigiesindajatele. Kõik sünnipäevad on olulised, kuid just see juubel on märk millestki suuremast, mis on juhtunud ammu aega tagasi. See sünnipäev tähistab aega, mil meie kallis Eesti riik iseseisvus;
- Karoliina Kallion Kuldre Koolist kirjutab – mina olen noor Eesti Vabariigi kodanik ja arvan, et riigi sünnipäeval olen mina sünnipäevalaps koos riigiga, sest riigi panevad toimima inimesed ühiselt ja ka mina olen osake inimkonnast. Riigi arengu alustalaks on inimese armastus kodumaa vastu ning see on minu südames olemas.

Paljudes esseedes toodi välja, et riiki ei saa eksisteerida inimesteta, see tähendab, et Eesti Vabariigi 100. sünnipäeval oleme me kõik sünnipäevalapsed. Külalised sünnipäeval on sünnipäevalapse jaoks samuti väga olulised isikud. Sest külaline on sünnipäevalast ja tema tegevust austav isik, kusjuures taolise külalise olemasolust ei pruugi sünnipäevalaps üldse teadlikki olla. Neid inimesi võib nimetada sünnipäevalapse tegude austajateks. Kuid sünnipäevalaps on ainuke, kes teab täpselt oma pikka ajalugu ning liigitab teod sellisteks, mille üle tuntakse siirast heameelt ja rõõmu ning ka taolisteks, millest soovitakse pigem vaikida.

Esseekonkursile saadetud tööd on erinevad, kuid esile tõstmist väärib noorte mõte – praegu me saame Eesti Vabariigile kõige kasulikumad olla hästi õppides ja enda arengut kooliväliselt suunates, oma tegevustes aktiivsed olles, vanemaid abistades ja abivajajaid aidates.

Ligi 100. aasta jooksul on paljugi juhtunud, kuid kuidas mõtestavad seda sündmuste jada tänased noored? Ühelt poolt vaadatakse seda kui Eesti riigi arengu lugu, teisalt ei nähta Eestit eksisteerimas ka maailmast eraldatuna, sest meie tegevusele avaldavad mõju erinevad protsessid riikides meie ümber.

Esseekonkursile saatsid oma tööd 43 õpilast 14 koolist, kusjuures kaugeim tuli Dmitri Primakilt Gomeli piirkondlikust lütseumist Valgevenest.

Esseekonkursi korraldajate soov oli julgustada õpilasi kaasa rääkima Eesti Vabariigi arenguga seonduvatel teemadel vabariigi 100. juubeli eel. Esseekonkursi töid analüüsesid võib öelda, et see õnnestus. Kuid õpilased ja nende juhendajad tunnistasid ka seda, et teema avamine oli küllaltki raske, sest 100 aastat on päris pikk periood ning valik sünnipäevalapse ja külalise rolli vahel nõudis esseede kirjutajatelt enese positsioneerimist enne kirjutama hakkamist.

Esseekonkursiga sooviti luua õpilastes arusaam, et õppimine ja osalemine ühiskonna arengus toimuvad paralleelselt ning on hea, kui nad Eesti Vabariigi 100. sünnipäeva tähistades suudavad mõtestada ka möödunud 100. aastat ning hinnata nendes ajahetkedes tegutsejate valikuid.

Eesti Vabariik 100 teemalist esseekonkurssi võib pidada igati kordaläinuks. Konkursile saadetud esseed olid isikupärased ning nende lugejate jaoks mõtteid arendavad.

2016. aasta esseekonkursil oli kolm võistlusklassi ja parimate esseede kirjutajateks loeti:

Üldhariduskoolide VII – IX klassi õpilased

I koht	Katariina Kraak	Võru Kesklinna Kool	9. klass
II koht	Romet Vislapuu	Võru Kesklinna Kool	9. klass
III koht	Aleksandra Amelina	Kohtla-Järve Tammiku Põhikool	9. klass

Üldhariduskoolide X – XII klassi õpilased

I koht	Robin Merilai	Jakob Westholmi Gümnaasium	12. klass
II koht	Jass Juuremaa	Häädemeeste Keskkool	12. klass
III koht	Kristjan Joosep Jalakas	Tallinna 21. Kool	11. klass
IV koht	Maria Katariina Kuusing	Tallinna 21. Kool	11. klass

Eripreemia kirjandusliku väljenduse eest

Danii Uusoja	Tallinna 21. Kool	12. klass
--------------	-------------------	-----------

Kutseõppeasutuste õpilased

I koht	Gerda Kuusemets	Rakvere Ametikool	K 14
--------	-----------------	-------------------	------

Katariina Kraak

Võru Kesklinna Kooli 9. klassi õpilane

Eesti Vabariigi 100. sünnipäev – kas olen külaline või sünnipäevalaps?

Mina tunnen end nii külalise kui sünnipäevalapsena. Miks? Olles elanud maailmas alles 15 aastat, on mul raske tuua näidet Eestist kui „kasvavast lapsest“. Ma ei ole näinud riiki müstiliselt arenemas ja kasvamas, sest minu mälestused ulatuvad umbes kümne eluaasta taha. Samas tunnen Eesti kodanikuna uhkust oma esivanemate üle, kes riigi vabaks võitlesid ja meile tänase elu võimaldasid. Selles osas tunnen end täielikult sünnipäevalapsena, kellele on tehtud suur kingitus.

Selleks, et end aga sünnipäevalisena tunda, peab andma omapoolse panuse. Sõbra sünnipäevale olen ka ju kutsunud selle pärast, et olen hea sõber. Minul noorena on võimalus ja kohustus aidata sünnipäevalapsel ehitada tuleviku Eestit, sest maja ehitamisel ei saa maja kuigi püsiv ja hea, kui sellel pole all korralikku vundamenti. Me kõik võiksime alustada eelkõige iseendast.

Minu panus Eesti riigi tugevdamisse on vabatahtlik tegevus. Liitusin oma kooli õpilasesindusega kolm aastat tagasi selleks, et muuta paremaks kaasõpilaste elu ja avaldada oma arvamust. Oleme vahendanud õpilasesinduse kaudu teiste õpilaste ideid ürituste ja koolikorra kohta ning loodetavasti muutnud seeläbi õpilaste koolielu lihtsamaks. Näiteks oleme aidanud väiksematel enne jõule piparkooke kaunistada ja kui klassides on olnud mõne õpilase käitumisega probleeme, siis oleme nende muretekitajatega suhelnud, mis on andnud ka häid tulemusi. Tänu positiivsele kogemusele õpilasesinduses osalen nüüd ka õpilaste esindajana kooli hoolekogus, sest tundsin, et tahan enda ja kaaslaste mõtteid veelgi paremini edasi anda.

Aasta hiljem liitusin Võru Linna Noortekoguga. Sel sügisel valiti mind ka selle kogu esimeheks, sest olin eelmisel aastal aktiivne liige ja küllastasin palju linnavalitsuse koosolekuid, mille käigus sain kaasa

rääkida noori puudutatavatel teemadel (nt noorte ürituste rahastamine, energiasäästlik tänavavalgustus jms). Sain abiks olla ka Võru linnas populaarse Keskköökossu korraldamisel. Lisaks olen võimalusel abiks kodutütarde laagrites või noorteüritustel (nt talgud, malev, EÕEL). Et kindlustada meeldiv tulevik, peab olema ka hea minevik ja olevik. See viimane on meie endi kätes.

Meie kooli põhiväärtused on ausus, kohusetunne, sallivus, turvalisus ja koostöövalmidus. Arvan, et sellised põhiväärtused on ka meie 100-aastaselt sünnipäevalapsel. See kõik on saavutatud minevikus, kestab olevikus ja meie, noorte ülesanne on seda edasi viia ka tulevikku. Selleks aga tuleks igal noorel vaadata endale otsa ja küsida, kummana – kas külalise või sünnipäevalapsena – ta tahaks end tegelikult tunda. Kas tema tulevik on Eestis ja kas ta saaks selle heaks midagi teha? Kahjuks läheb suur osa meie noortest välismaale, sest nende arvates ei paku elu Eestis neile piisavalt häid võimalusi. Võiksime mõelda rohkem, kuidas muuta meie riik meile sobivaks elamispaigaks. Me ei tohiks eeskujuna võtta oma vanematest, kes otsivad tasuvat tööd välismaal ja panustavad pigem materiaalsele heaolule kui patriotismile. Paljud jäävad sinna elama ja nii on tulevikus noori lapsevanemaid siin veelgi vähem.

Igal noorel on võimalus hoolitseda enda ja oma kodumaa eest, alustades kasvõi kodutütre või noorkotkana. Nende ühingute kaudu olen õppinud palju oma kodumaa kohta: kuidas teda austada, arendada ja edasi viia. Kui liituda vabatahtlikega või olla lihtsalt abivalmis, siis tegelikult annab väga palju ära teha: saame aidata ligimest, arendada ja muuta oma kodumaad ja eelkõige austada ennast ümbritsevat. Iga pisemgi tegu enda või ligimese heaks muudab meie elu Eestis paremaks ja kui elu Eestis on hea, siis tunneb iga inimene end sünnipäevalisena.

Linna noortekogu, kooli õpilasesinduse ning hoolekogu liikmena olen saavutamas seda tunnet, et olen tõesti ise ka sünnipäevalaps. Selteni on veel natuke aega, aga iga pisemgi samm toob lähemale parema tuleviku. Sõprus kujuneb aastatega. Soovin, et tulevikus saaksin enda kohta uhkusega eestlane öelda ja iga aastaga end aina rohkem oma kodumaa hea sõbrana tunda.

Eesti Vabariigi 100. sünnipäev – kas olen külaline või sünnipäevalaps?

Kuigi igaühel võib olla oma arvamus, on üks asi kindel – riik ei ole asi, mis esineb looduses loomulikult. Ammusel ajal enne meie riigi loomist oli Eestimaa lihtsalt maa. Puudusid juhid ja piirid. Alles pärast inimeste kogunemisi ja külade loomist kujunes välja sõna territoorium. Pärast seda kujunesid välja linnad ja alles hiljem riigid. Need inimesed kogunesid kokku, kuna nad usaldasid üksteist. Neil olid ühised kombesid ja üksteisemõistmine ehk kultuur. Ei ole riiki ilma inimesteta, see tähendab, et ka Eesti 100. sünnipäeval oleme kõik sünnipäevalapsed. Pole vahet, kas vana või noor, kui sa elad selles riigis ning pead selle rikkast kultuurist ja ajaloo lugu, oled sa sellel päeval sünnipäevalaps. Ja mida me sellel sünnipäeval tegema peaksime? Me peaksime mõtlema, kuidas me siia jõudsime ja mida me edasilikumise jaoks peaksime tegema, sest seismajäämine tähendaks meie kultuurile ja rahvale surma.

Läbi Eesti ajaloo on noored tähtsat rolli mänginud. Isegi kui olime võõra võimu all, rääkisid vanemad noortele unistusest oma riigist. Noored võtsid unistuse vastu ja hakkasid seda täitma. Luulet ja laule kasutades levitati seda unistust edasi inimeselt inimesele, noorelt noorele, eestlaselt eestlasele. Ajaga muutus nende vanemate unistus noorte unistuseks ja ülesandeks. Nüüd on unistus täitunud, aga see ei tähenda veel, et töö on lõppenud. Oi ei, kaugel sellest. Pole mõtet maha istuda ja mõelda, et riik on olemas ja kõik on korras. Võõra võimu all olles kaotasime palju aastaid, mida me oleks saanud kasutada Eesti majanduse, võimu ja kultuuri arendamiseks. Ülejäänud maailm areneb ja palju suuremad riigid on meist pika tee ees, meil on vaja teha tagasi kaotatud aeg ja läbida see tee tunduvalt lühema ajaga. Kõige tähtsam selles arengus on noored. Juba praegu näitavad tänased õpilased hästi õppimisega, et järgmine generatsioon on targem kui eelmine. Mida targemad inimesed, seda rikkam riik.

Peale selle saavad noored aidata Eesti riiki kombeka käitumisega. Riik jätab palju korralikuma ja harituma mulje, kui kõikjal prahti maas pole.

Eesti kultuuri ja ajaloo rikastamine on raske. Arvan, et peaksime üritama olla nii head inimesed kui saame. Hoiduma joobes söitmisest, narkootikumidest, ususõdatest ja muudest kohutavatest asjadest, millega mõned teised riigid tuntud on. Kui me suudame seda teha, siis oleme juba paljudest riikidest kultuuriga ees.

Rääkides arengust, on Eestil riigil vaja arendada mitut valdkonda. Neist kõige tähtsam on majandus. Rohkem raha tähendab rikkamat riiki ja rikkam riik tähendab paremaid palku, ilusamaid linnu, mis omakorda tähendab rohkem turismi, mis tähendab õnnelikumaid ja paremaid inimesi. Ilma rahata on ka võimalik olla hea inimene, aga rohkem raha pole kunagi valu teinud. Majanduse parandamiseks oleks vaja meelitada siia erinevaid firmasid ja ka luua uusi firmasid. Mõlemad pakuksid inimestele tööd. Uute Eesti firmade loomine on peale rohkemate töökohtade ka tähtis promo pärast. Hetkel teatakse ainult mõnda Eesti firmat ja kaubamärki. Suurim ja tuntuim neist on loomulikult Skype. Veel üks viis majandust parandada oleks turism. Eestil võivad küll puududa mõned asjad, mis teistel suurtel turismiriikidel on, nagu näiteks suured soojad veekogud, mille kõrval on viie tärniga hotellid või hiiglaslikud mäed, aga meil on midagi, mis paljudel sellistel riikidel puudub. Meil on rahu. Meil on ohutu riik, kus puuduvad maavärinad ja tsunamid, meil on palju puutumata loodust. Peale selle on meil üks kõige paremini säilinud vanalinnu kogu Euroopas. Veel oleks vaja juurde ehitada mõned suured turismiatraksioonid ja me oleks perfektne turismiriik. Siin on ohutu puhata ja mõne uue turismiatraksiooni loomisega oleks ka rohkem asju, mille peale siin oldud aega kulutada.

Kuigi turismi ja suurte firmade abil majanduse parandamine kõlab lihtsalt, võtab see kaua aega. Pealegi ei saa paljud eestlased nendele kahele viisile väga kaasa aidata. Kõige lihtsam viis, kuidas tavaline eestlane Eesti majandust aidata saab, on osta Eesti toitu. Mida väiksema maa toit on läbinud, seda tervislikum see on. Pole mõtet osta välismaa piima, isegi kui enda riigis toodetud on paar senti kallim.

Praegusel hetkel pole ma midagi erilist Eesti riigi heaks teinud. Ma käin koolis nagu enamik minuealisi ja aitan Eesti riiki sellega, et teen riiki targemaks. Samuti käitun ma korralikult ja hoian enda ümber olevat loodust puhtana. Mingit kindlat plaani Eesti riigi aitamiseks mul pole. Äkki asutan mingi suure firma, mis Eesti riigi kuulsaks teeb, äkki avastan endas mingi oskuse, millega Eestile kuulsust tuua, aga kes teab. Hetkel on minu ülesanne mõelda õppimise peale ja kool ära lõpetada.

Mida võiksid selle teksti lugejad ja kuulajad meelde jätta? Nad võiksid meelde jätta, et kuigi lärmakas vähemus jätab mulje, et tänapäeva noored Eestist ei hooli, hoolib enamik meist sellest väga. Meil pole küll palju võimalusi riiki aidata, aga me teeme seda, mida saame. Meil kõigil on läbi generatsioonide edasi antud uhkus eestlaseks olemise üle, mõnel rohkem, mõnel vähem. Sellel päeval soovib Eesti riik meile palju õnne sünnipäevaks ja me võtame selle õnnitluse uhkusega vastu.

Aleksandra Amelina

Kohtla-Järve Tammiku Põhikooli 9. klassi õpilane

Eesti Vabariigi 100. sünnipäev – kas olen külaline või sünnipäevalaps?

Minu isamaal on varsti sünnipäev. Kõigepealt tahan ma õnnitleda Eestit ning soovin temale õnne ja heaolu. Ma olen Eestimaa üle uhke.

Eestimaal on rikas ajalugu ja kultuur. Selle aitasid luua paljud Eesti elanikud, kõigepealt aktiivsed noored inimesed. Praegu on palju neid noori, kellel on juba oma äri ning silmapaistvad saavutused teaduses, spordis või kunstis. See on tore, sest noored inimesed kasutavad oma võimalusi. Ma tean ka, et kui mul on mõni hea idee, võin ma seda jagada ja keegi aitab mind kindlasti seda realiseerida.

See oleks hea, kui tulevikus sõidaksid noored Eestist vähem ära. Ma arvan, et Eestis peaks noortel olema rohkem eneseteostuse võimalusi. Meie, noored, peaksime looma uusi töökohti, et noored ei hakkaks teistesse riikidesse sõitma ning ei peaks oma kodumaal toimuvat eemalt jälgima.

Tulevikus ma tahan õppida, elada ja töötada Eestis ja ma arvan, et see on hea. Ma ei taha kahelda, kas see on õige või vale otsus. Ma tahan olla kindel, et Eestimaa jääb alati minu koduks. Eesti annab meile võimaluse areneda ja see tähendab, et me peame arendama Eesti ühiskonda koos. Näiteks, kui sinul on Eestis hea elada, siis abista ka teisi. Noor inimene saab aidata erinevaid inimesi. Ta saab kaitsta ja hoida eakaid inimesi. Kõik ei saa abistada materiaalselt, aga me kõik saame kanda kotte ja teisi asju koju või vähemalt olla viisakad.

Noor edukas inimene saab tulla kooli või gümnaasiumi ja motiveerida õpilasi edasi õppima nagu tema, ja jutustada, missugused olid tema eesmärgid varem ja kuidas ta need saavutas. Kahjuks on meil palju kodutuid loomi, aga kui kõik Eesti elanikud oleksid sõbralikud ning kui iga inimene võtaks ühe kassi või koera endale, muutuks maailm palju paremaks.

Ma saan aru, et inimesed mõtlevad, et kui nad midagi ei tee, siis keegi teine teeb selle tema eest ära. Aga see on ju vale! Iga inimene peab osalema ühiskonna arendamises, sest ta on osa tervikust. Noor andekas inimene võib muidugi otsida ennast teises riigis, aga tema olemine oma riigis on väga tähtis. Noored inimesed peavad arendama oma kultuuri seoseid teiste rahvastega, meie saame teha linnas näiteks noorteteatreid, kus noored näitavad erinevate traditsioonide tantse, rii-deid ja muidugi mängivad erinevate sõprusrahvaste näitemänge.

Juba praegu on Eesti kõige tugevam e-riik maailmas ja tulevikus säi-litavad meie noored inimesed juhtpositsiooni selles valdkonnas. Mina kavatsen ka sellele kaasa aidata, sest mind huvitab infotehnoloogia.

Septembris tähistati Kohtla-Järvel 100 aasta möödumist põlevkivi kaevandamise algusest ja oleks tore, kui põlevkivitootmine areneks edasi järgneva 100 aasta jooksul, sest see on suur osa Eesti elust. Ma tahan saada inimeseks, kes teeb midagi maailma ja oma riigi heaks, seepärast tahan ma tulevikus ühendada oma elu tööstuskeemiaga oma linnas ja ma loodan, et selle tootmine hakkab õitsema. Minu maa-konnas on avatud tulevikus uued tootmised. Minu eakaaslased tööta-vad seal ja sõidavad teistesse riikidesse reisima, kuid ei ela ega tööta seal. Meie lapsed õpivad Eesti koolides ning oskavad hästi eesti ja vene keelt.

Kahjuks mõtlevad mõned noored inimesed tihti, kas neid on Eesti-maale vaja või mitte. Vastus on lihtne. Muidugi on! Eestimaa on vaja tarku, sportlikke noori inimesi, kes tunnevad Eesti seadusi, hoiavad Eesti puhtana, armastavad oma riiki ja kultuuri ning on valmis viima teda eda-si helgesse tulevikku, mis ootab Eestit! Veel tahan ma öelda, et on üks kaunis traditsioon: kui sünnib laps, istutatakse puu. Ma tahan, et kõikjal Eestis kasvavad kõrged puud, mis sümboliseeriks, et Eestis on palju ter-veid ja lõbusaid lapsi.

Ma olen tänulik kõige eest, Eestimaa!

Robin Merilai

Jakob Westholmi Gümnaasiumi 12. klassi õpilane

Eesti Vabariigi 100. sünnipäev – kas olen külaline või sünnipäevalaps?

Mõeldes Eesti Vabariigi sünnipäevale, tunnen hinges, et olen ka ise oma vabariigi sünnipäevalaps. See on minu pidu! Külalised on need, kes lahkuvad, kuid mina usun siiralt, et lahkujaks ma saada ei soovi, sest Eesti on minu kodu.

Eesti kodanikuks sain ma hetkest, kui siia ilma sündisin. Minu pere on minu identiteedi algus. Kõik saab alguse kodust, eeskujudest – emast, isast. Koht, kus sa kasvad ja kuidas sa kasvad, määrab suuresti ära selle, kes sinust tulevikus saab. Kodu annab sulle kasvatuse, paneb paika väärtused, austuse oma lähedaste ja oma riigi vastu. Keskkond, milles sa kasvad, määrab su saatuse. Kodanikuks kasvamegi me omaenda kodust, saades vanematelt kaasa suhtumise, oskuse hoolida, märgata, empaatiavõime ja paraku ka tihti selle kõige puudumise.

Minu arust on minu riigil hästi läinud – me oleme vabad. Mis saabki olla tähtsam kui vabadus. Tihti me unustame selle ja alahindame selle tähendust. Argipäevad veedame kirudes, sildistades ja kritiseerides teisi, valitsust, riigimehi. Siin aga kehtib soovitus – tule ja aita! Igaüks meist saab oma riigi heaks palju ära teha, kõik hakkabki ju meist endist pihta. Alustades sellest, et astudes oma koduuksest välja, ärgem unustagem, et ukse taha ei sülitata. Olles ise väarikad, suudame juba palju ära teha.

Ma armastame rääkida palju loodusest, üldiselt teame selle sõna tähendust, aga kas me ka hoolime sellest. Tõsiselt? Loodus ju elab ja hingab koos sinuga, samuti nagu ta nutab koos sinuga. Mõlemad me ju elame. Miks me siis unustame teda hoida? Metsamatku armastame küll teha ning lõkkeplatsil sõpradega aega veeta, kuid sealt lahkudes ei jätku meil enam tarkust korjata kilekotid, pudelid ja purgid kokku. Kas me jätame külast lahkudes endast maha prahi, reostame teiste kodusid? Vist mitte. Ka metsas oleme ju külalised – metsa kodus!

Mõistan, et kasvame arenenud riigis, tähtsad on kõikvõimalikud kiirteed, magistraalid, sillad ja suurehitised. Kuid see kõik on ju looduse arvelt. Ma ei mõtlegi seda, et peaksime lõpetama ehitamise ja elama kiviajas, kuid kas alati on ikka õigustatud metsade mahavõtmine? Loomad ei pääse teise metsatukka liigikaaslastega tutvust tegema, sest vahele jääb meetritelaiune kiirtee; neil pole kaitset, nende perekonnad hävitatakse, nende kodud kaovad. Meie aga ajame rinna kummi ja oleme õnnelikud, sest saime suurehitised. Oleme ju kodanikud, rikka riigi elanikud! Tühja neist konnadest ja kassikakkudest. Meil, inimestel, on ju kodu!

Väga oluliseks pean ma ka noorte suhtumist ühiskonda. Ei tohiks olla väga enesekeskne. Kõik algab meist enestest: nii nagu suhtume endasse, suhtume ka teistesse. Muret tekitab ka see, et tihti surutakse noortel algatusvõime maha, seda eriti koolis. Eesmärgiks ei peaks alati olema saada medal rinda või diplom heade saavutuste eest, vaid pigem see, et noortel ei kaoks tegutsemistahe ära. Selles osas võiks pigem rohkem neid tunnustada, toetada ja motiveerida. Noortega ei saa suhelda käskivas kõneviisis, vaid tuleks pigem sagedamini neid kuulata ja kiita nende tahet midagigi teha. Liigse kriitikaga surume igasugusegi enesekindluse neis maha. Noored on riigi tulevik, seega ärgem siis tekitagem neis juba maast madalast ebakindlust, pigem kaasakem noori rohkem ühiskonnas kaasa rääkima.

Eesti vabariigi sünnipäeva eel tunnen ennast siiski õnnelikuna. Meil on väga palju ka hästi. Olulisemaks on aga kodu. Loomulikult on riik õnnelikum, kui tema kodanikud on õnnelikud. Kõikidel on omad kasvuvallad, nii ka riigil. Tähtis on koos kasvada, areneda. Selleks aga on vaja head haridust ja hoida oma kultuuri. Meie, eestlased, oleme väike rahvas, uhke rahvas. Ma armastan oma keelt – eesti keelt. Proovigem seda rohkem hoida, mitte muuta meie oma keel mingiks inglise-eesti segamurdeks. Meil on ilusaim keel maailmas, imelised vanasõnad, oma "õ" täht. Meist igaühest sõltub selle püsimine.

Tore on pidada oma riigi sünnipäeva. Sellises väarikas vanuses riik on austamisväärne. Hoidkem seda, ärgem müügem seda maha ja ärgem hävitagem oma kodu.

Olen rõõmus, et saan olla selle riigi kodanik. Jaan Kross on öelnud: "Meid, eestlasi, on niivõrd vähe, et iga eestlase siht peab olema surematu"! Jäägem siis kestma!

Palju õnne mulle, palju õnne meile – sünnipäevaks!

Eesti Vabariigi 100. sünnipäev – kas olen külaline või sünnipäevalaps?

Eesti Vabariik on üle elanud väga raskeid ja murrangulisi perioode ning parim võimalus selle tormilise ajaloo meeldetuletamiseks ning tähistamiseks on kindlasti meie 100. sünnipäev. Eesti Vabariik 100 – see kõlab uhkelt ning suursuguselt ja väärrib austust ning tunnustust kõigilt, kes siin elavad ja Eesti riiki oma koduks peavad, aga ka neilt, kelle jaoks Eesti on saanud südamelähedaseks ja toredaks sõbraks. Selle saja aasta jooksul on toimunud ühe väikese riigi ajaloo kohta ütle mata palju, toimub ka praegu ning loodetavasti ka tulevikus.

Erinevate põlvkondade noored on Eesti ajaloos olnud väga mitmesugustes situatsioonides, olgu selleks siis Nõukogude okupatsioon, Saksa okupatsioon, I Eesti Vabariik või aeg pärast taasiseseisumist. Kõik need perioodid on märgilise tähendusega ning andnud panuse sellesse tänasesse Eestisse, kus me hetkel elame. Mõni ajahetk on olnud kohutavalt ebaõiglane ja karm sel perioodil elanud noortele. On tulnud võidelda nii Vabadussõjas, Sinimägede all või siis juba ellujäämise nimel kaugel Siberis sunnitöölaagris. Vaja on olla olnud nii metsavend, aga ka kommunist, kõike ellujäämiseks, sest võõrvõimu all olles tuli valida sageli kahest halvast parim. Need vaprad ja julged noored, kes julgesid oma eluga riskides võidelda selle nimel, et Eesti riik saaks jälle vabaks ning tulevastel põlvdel oleks võimalus ise otsustada oma valikute üle, on hindamatu väärtusega meie kõigi jaoks.

Selleks, et riik pidevalt areneks ja jätkusuutlik oleks, on vaja innukaid ning julgeid noori, kes oma ambitsioonide ja ideede nimel oleksid valmis võitlema. Tänapäeva globaliseerivas maailmas vajab just Eestisugune väike riik haritud ning innovaatilise mõtteviisiga edumeelseid indiviide. Tuleviku noored peaksid omandama kriitilise analüüsivõime ja oskuse lahendada probleeme avatud pilgu läbi. Kõigil meil on kohustus anda endast maksimum ja olla loov uute ideede elluviimisel.

Tuleb osata ära kasutada soodsaid hetki ning saada mingis valdkonnas teerajajaks. Tublide ja andekate noorte tõttu kuulume digitehnoloogia valdkonnas maailma tippude hulka, mis pole sugugi tavaline, arvestades meie väiksust ning ajalugu. Oluline on saada Skype'i, TransferWise'i ja veel mõne eduka projekti kõrvale uusi ja säravaid tulijaid, kes oleksid võimelised maakera vapustama ja andma indu juurde järgmistele põlvedele. Kindlasti peab noor inimene olema aktiivne ühiskonnaelu arendamises, kuuluma seltsidesse ja organisatsioonidesse, käima valimas ning ütleva julgelt sõna sekka olulistest küsimustest. Ta peab olema võimeline rikastama keelt ja kultuuri ning austama traditsioone ja mäletama ajalugu. Juhan Liiv on öelnud: „Kes minevikku ei mäleta, elab tulevikuta.“ Selline lause võiks kummitada iga eestlase mõtetes, sest ajalugu on meile näidanud, milliseks võib vaid mõne hetkega muutuda meie ja tulevaste põlvede elu.

Igaühel meist on võimalik panustada Eesti arengusse, nii ka minul. Minu eesmärk on olla võimalikult aktiivne ning julge kodanik. Võtta osa ühiskonda puudutavatest diskussioonidest ning pakkuda välja lahendusprobleemidele. Omandada teadmised mulle huvipakkuvas valdkonnas, et neid hiljem enda ja teiste ühiskonnaliikmete hüvanguks realiseerida. Kindlasti on oluline avardada oma maailmavaadet, et tajuda ümbritsevat adekvaatselt ning osata ennast asetada teiste olukorda. Soovin, et ühiskond oleks sallivam ja arvestavam ka nende vähemusgruppide suhtes, kes end ise veel täielikult kaitsta ei suuda. Tuleb olla tolereerivam, et kõigil oleks võimalik elada ühiskonnas, kus on tõesti hea ja inimväärne elukeskkond.

Mul on hea meel, et Eesti on just selline riik, mis on avatud, sõbralik, toetav ja hooliv. Kui me kõik üheskoos panustame selle riigi heaks, siis on tõenäoline, et me läheme ainult edasi ja muutume kunagi selleks igatsetud Põhjamaaks, mis oleks Eesti nägu ning sama vapper ja üksmeelne kui täna. Praegused noored kujundavad oma otsuste ja tegude kaudu otseselt tulevaste põlvede elu. Nende noorte inimeste valikutest sõltub, milliseks kujuneb Eesti profiil tulevikus ning kas see võib tulla sama kirju kui eelnevatel aastatel. Eesti Vabariigi 100. sünnipäeval ei ole me kindlasti pelgalt külalised, vaid ka sünnipäevalapsed, sest just meie, Eesti inimesed, kes me austame ja panustame selle väikese riigi arengusse, moodustame Eesti Vabariigi. Samuti on meil võimalus võtta külalise roll ning teha meelde jääv kingitus Eesti sajandaks sünnipäevaks, muuta see riik unistuste riigiks, mis oleks meelepärane ja armastusväärne paik kõikidele inimestele.

Kristjan Joosep Jalakas

Tallinna 21. Kooli 11. klassi õpilane

Eesti Vabariigi 100. sünnipäev – kas olen külaline või sünnipäevalaps?

Eesti on suuruselt väike, kuid sisult suur maa. Eestlasi on järele jäänud vähe, sellele vaatamata on meil oma riik, mille käekäigu üle saame ise otsustada. Jaan Kross on öelnud: „Meid, eestlasi, on niivõrd vähe, et iga eestlase siht peab olema surematus!“ („Wikmani poisid“). Eesti Vabariigi 100. sünnipäeva ajal tuleks keskenduda rohkem tulevikule, sest seda, erinevalt minevikust, saab veel muuta.

Mõeldes Eesti tulevikule ja praegustele ühiskonnaelu kujundajatele, arvan, et keegi pole igavene. Seepärast sõltub meie rahva püsijäämine, kultuuri ja ühiskonna areng tulevikus suuresti tänastest noortest, nende kodanikuteadlikkusest. Kuidas ja mida saaks noor juba täna parema Eesti jaoks ära teha?

Oskus Eesti arenguga seonduvatel teemadel kaasa rääkida sõltub paljugi noorte haridustasemest. Paraku, erinevatel põhjustel, ei ole õppimine noorte seas alati popp. Igal mündil on kaks poolt. Kurbusega pean tõdema, et praegune haridussüsteem (perioodõpe) on küll kaasaegne, aga ei jäta eriti aega teadmiste omandamiseks ja kinnistamiseks. Samas leiian, et väga palju peitub mõtlemises ja aja planeerimises. Selleks, et innovaatselt mõelda Eesti tulevikule, peavad noortel olema korralikud baasteadmised. Mina isiklikult olen endale õppimise tähenduslikkuse teadvustanud: õppimine on minu jaoks prioriteet number üks.

Mis on tuleviku Eesti arengumootor? Mida oleks vaja eelisarendada? Eesti tuleviku teemadel saame kaasa rääkida vaid siis, kui teame, kuhu me ise jõuda tahame. Majanduses me suurriikidega võistelda ei suuda. Ehk peitub Eesti tuleviku võti uutes leiutistes, mida maailmale pakkuda? Mida rohkem on mõtteid, seda rohkem neid realiseerub.

Mul on tulevikuks palju plaane. Olen valmis Eesti hüvanguks maksimaalselt panustama. Täna on mul peas tiirlemas energeetikaalased ideed. Kas oleks võimalik viia Eesti maailma absoluutse energiatööstuse tippu? Näen, et meil on omad žansid: põlevkivi- ja tuuleenergia.

Eesti Vabariigi 100. sünnipäeval on külalised ja sünnipäevalaps. Külaline tuleb ja läheb, tema ei hooli paremast üldpildist ja tulevikust. Sünnipäevalaps tahab aga kasvada ja paremaks saada. Mina ei taha külaline olla. Olen astunud esimesed sammud sünnipäevalapseks saamise poole. Olles õppimise ja hariduse omandamise vajalikkusest aru saanud, asutasin sel aastal oma õpilasfirma, tegelikult lausa kaks. Firma Edu Võti hakkab pakkuma motivatsiooniloenguid üheksanda ja kümnenda klassi noortele. Seda kõike selleks, et innustada noori, eriti põhikooli lõpetajaid, suurendama oma vastutust tulevikuvalikute tegemisel läbi teadvustatud õpimotivatsiooni. Teine firma Weiv toodab omamoodi disainseepe ja vannipalle, mille laadseid Eesti kosmeetikaturul peale meie suudab pakkuda ainult üks firma. Iga meilt ostetud toote hinnast 10% annetatakse Eesti Vähiliidule.

Minu kingitus Eesti Vabariigi 100. sünnipäeval mulle endale kui sünnipäevalapsele on teadmine, et olen panustanud oma õpilasfirmadega Eesti noorsoo arengusse ja läbi selle parema tuleviku rajamisse.

Maria Katariina Kuusing

Tallinna 21. Kooli 11. klassi õpilane

Eesti Vabariigi 100. sünnipäev – kas olen külaline või sünnipäevalaps?

Meenutades ärkamisaega, mis sai võimalikuks tänu majandustõusule ja hariduse väärtustamisele ning mida võib nimetada ka eestlaste eneseteadvuse kasvuajaks, võime kõrvutada tänapäevase Eesti riigi olukorraga. Samamoodi nagu oli toona eesmärgiks luua ühtne rahvus, väärtustada oma kombeid ja tunda uhkust oma kultuuri üle, on ka nüüd vaja taasäratada seesama soe ja siduv tunne, mis võimaldaks läbi koostöö ja üksteise aktsepteerimise luua turvalise ja hea elu tervele Eesti ühiskonnale.

Järjest rohkem kuulen elu alustavatelt noortelt plaane siduda oma tulevik välismaaga. Pidevalt näen persoonilugusid meedias väliseestlastest, kes on saavutanud kodust väljaspool edu ja kellest keegi Eestis midagi varem ei teadnud. Võtame kasvõi näiteks Tallinna 21. Kooli viiendaklassilise Alexandra Elizabeth Ljadovi, kes on maailmatasemel hinnatud modell. Või näiteks Eesti moekunstnik Roberta Eineri, kelle riideid kannavad tuntud pop-lauljad. Probleem on selles, et Eesti noor ei näe arenemis- ja töötamisvõimalust kodumaal, ei tunne, et teda väärtustatakse ja lahkub, selle asemel et luua ise oma unistuste Eesti.

Meie hetkeolukord kajastub värvikalt sotsiaalmeedias, mis on täna kõigile kättesaadav. Elu24 Facebooki kontol on jagatud tekstpilti, kus on kirjas: "Autod toome Leedust, tangime Lätis ja ostame alko, et minna Soome tööle. ... Küll on hea Eestis elada!!"

Selleks, et jõuda noorte eestlaste töekspidamiseni ning kasvatada neis patriootlikkust, tuleb alustada nende vanematest, kes mäletavad Eesti pimedamat ajajärku. Mingis mõttes on eestlaste hinges veel säilinud ohvrimeelsus, kibestumine ja allaandmine oma riigi arengu toetamisel. Paljud inimesed ei kasuta neile antud häält ja muutuvad vaikivaks statistikaks. Koostöövaim on vaibunud. See on esimene punkt, kust tuleks alustada, et tasakaalustada ka teisi edendamist vajavaid valdkondi. Pannes rõhku perekondade väärtustamisele läbi erinevate tugisüsteemide, muutuvad ka meie tuleviku edasikandjate väärtushinnangud ning kasvab soov ja motivatsioon kujundada oma rahvusriik.

Me ei saa välistada, et antud ajaperioodil võivad noored siiski leida paremaid arenguvõimalusi välismaal, kuid me saame motiveerida neid tagasi tulema rikastunud maailmapildiga ja panustama Eestisse. Hea võimalus selle käivitamiseks võib olla näiteks erinevate organistsatsioonide, programmide ja uute seltside loomine, et tutvustada uusi ideid Eesti tuleviku loomiseks. Inimeste teadvusesse tuleb tuua arusaam ja uskumus, et nad omavad täna selliseid visuaalseid tööriistu nagu valikuvabadus, sõnaõigus, valimisõigus, õigus haridusele, ettevõtlikkus ja koostöövõime. Koos saavad nad teha end kuuldavaks ja nähtavaks, avaldada arvamust. Kirjanik Emma Juslin kirjutab oma artiklis ERRi kokkuvõttevõistlusest Tuum, et Eestis oleks vajalik arutada ja mõtiskleda alusväärtuste üle. Ta usub, et Eestis on see kindlasti võimalik.

Mina olen arvamusel, et see on üks tähtsamaid punkte, kust alustada, kogu rahvaga ja avalikult! Selleks tuleks kasutada meedia võimu ja erinevaid platvorme – aramusartiklid kodanike poolt, arutlevad raadiosaated ja kodumaistel teemadel avalikud foorumid. Korrales ajalugu võiks tuleval üldlaulupeol esitada üleskutsuvaid isamaalisi kõnesid.

Ma olen sünnipäevalaps! Ma olen sündinud Eestis. Eesti riik on loonud mulle turvalise keskkonna kasvamiseks, arenemiseks ja õppimiseks. Ma olen õnnelik, et ma olen sündinud riigis, kus on veel palju loodust, metsi ja aasasid, kus laps saab avastada maailma ja tunda end turvaliselt. Ma loodan, et selline võimalus säilib ka tulevastele põlvedele. Samuti loodan, et eestlased mõistavad, kui tähtis on mitte maha müüa oma esiisade maid ja metsi. Loodan, et Eesti riik toetab piisavalt meie inimesi, et neil ei tekiks vajadust seda teha.

Ma olen ääretult tänulik, et Eesti on kinkinud mulle võimaluse nautida muretut lapsepõlve. Tunnen kohustust oma sünnimaa ees anda omapoolne panus selle ilusa ja armsa maa säilimiseks ning rahva kokkukasvamiseks.

Mina soovin oma tuleviku siduda psühholoogia õpingutega, et keskenduda inimeste hingelise poole tervendamisele. Olen valmis läbi viima erinevaid statistilisi uuringuid ja välja töötama teooriaid, mis aitaksid inimestel mõista ühtehoidmise tähtsust ja kollektiivse hääle jõudu. Soovin edasi kanda mõtet, et põgenemine ei ole lahendus. Ideed ja võimalused tuleb väljaspoolt tuua oma juurteni, et luua ise just selline keskkond ja elamisvõimalused, nagu Eesti inimesed seda soovivad.

Tänu õpilasfirma programmi olemasolule olen ma saanud juba alustada oma mõtete elluviimist 9. klasside motivatsiooni ja edu loengu näol. Loengut edastan klubiõhtutena, aine- või klassijuhataja tundides. Programmis käsitlen teemasid ja nippe, kuidas õpilane saaks oma tulevikku paremini kujundada, planeerida ning kooskõlastada oma eesmärgid ühiskondlike ootustega. Loengute oluliseks osaks on ka enda tundmaõppimise tähtsustamine ja oma otsuse hindamine. Ma olen veendunud, et selline lähenemine oleks vajalik ja väga oluline juba algklassides või isegi enne kooli, sest inimhinge väärtustamine algab juba lapse sünniga.

Eesti inimesele tuleb anda võimalus, et ta õpiks ennast tundma, et temast algabki Eesti. Me peame mõistma, et koos loome kollektiivset ajalugu ja ka tulevikku. Ühtehoidmine on olulisem, kui me seda igapäevaselt teadvustame.

Lõpetan oma essee proua president Kersti Kaljulaidi lõpusõnadega tema esimesest kõnest: „Hoiame Eestit!”

Eesti Vabariigi 100. sünnipäev – kas olen külaline või sünnipäevalaps?

Eesti Vabariik tähistab peagi oma ümmargust juubelit. Meie, veidi üle 1,3 miljoni kodaniku, oleme sünnipäevalapsed, kellele võiks jagada õnnitlusi. Ka neile, kelle vanus ei pruugi isegi viiendiku meie armsa riigi omast moodustada, sh ka minu oma. 24. veebruar on päev, mil me kõik peaks end kangelaseks pidama, kangelasena tundma, kangelasena käituma. Kuid kas me sisimas tunneme end ka vastavalt või oleme vaid need, kes torti mekivad, ent liiga suurt tükki ei julge võtta kartuses, mida naabri Juhan küll arvab?

Tänapäeva ühiskonnas rõhutakse erilisele ja julgusele olla sina ise. Äsja kuulsin uudist, et Soomes tahetakse lausa keelustada sõnapaar pois ja tüdruk. Soorollid on iganenud, tabu. Meile sisendatakse toleerimist. Ehk olemegi õppinud aja jooksul teelusikatäie kaupa aktsepteerima erilisust, kuid minul on tekkinud kahtlus, et kas see, mida välja öeldakse, on kooskõlas sellega, mida sisimas tuntakse ning kas me siiralt suudame võtta inimesi sellistena, nagu nad on?

See kahtlus tuleneb ühiskonna põhimõtete vastuolulisusest: võimalus olla eriline, kuid samal ajal ka mahtuma normaalsuse raamidesse, mis on loodud ei tea kelle poolt. Peame olema head ja mõistvad inimesed nii iseenda kui ka ühiskonna jaoks, isegi siis, kui enda ning üldlevinud arvamused ei kattu.

Meie riigis peetakse oluliseks indiviidi heaolu, mis peaks olema vundament terve ühiskonna edukale toimimisele. Inimene ise on kõige tähtsam ja seisab püramiidi tipus ning ma ka nõustun sellega. Püramiidi tipust ei saa aga ehitamist alustada, sest ilma toetava pinnata pole see võimalik. Ühiskond, mis koosneb vaid püramiidi tippudest, kujutab endas territooriumi, kuhu on valus astuda. Sünnipäevapidu, kus on vaid sünnipäevalapsed, kes kõik peavad end tähtsaimaks, tuntakse end tegelikult sisimas üksi, sest klaasi tuleb kokku lüüa vaid õhuvooluga. Inimesed meie ümber, perekond ja sõbrad, määravad ära selle, kes me oleme ja kuidas end tunneme.

Inimesed ei sünni siia ilma keskpärastena ja ebakindlatena, nad kasvavad sellisteks. Ühiskond on mõõdupuu, mille järgi inimesed end defineerivad, kuid me ise vastutame, millises mullis elame. Siinkohal toon kulunud kujundi, et kui tahta maailma muuta, tuleb alustada iseendast. Kui tahta teha midagi meie tänase või tuleviku Eesti jaoks, tuleb vaadata peeglist, mis tihti on küll interaktiivne töemootaja, ja püüda leida sealt see helk, mille nimi on armastus enese, pere ja ümbritseva vastu. See armastus pole poeetiline, vaid siiras südamest tulev soov märgata, toetada, tegutseda.

Oleme maailm, mille oleme loonud ja kui lakkame olemast, lakkab olemast ka meie loodud maailm, kuid seda ainult meie endi jaoks. Meid ümbritsev reaalsus koosneb kõigi inimeste loodud maailmadest ning nende eksisteerimist ei suuda miski lõpuni hallata. Iga inimene vastutab homse eest, kus ideaalis peaksime me kõik end tundma sünnipäevalastena, kellel on palju külalisi, kes on peole kohale tulnud toetusest, armastusest ja austusest ning samal ajal külalistena, kes on sünnipäeva-peole läinud neil samadel põhjustel.

Jah, olemine ei hooli koopiatest, vaid armastab unikaalsust, ent meie jõud võiks olla tõde ja ausolemine iseenda vastu. Siis maitseb see tort nii meile kui külalistele imeliselt ka siis, kui see külmkapis seisab ning taaskord 100 aasta pärast pühalikult mekkima asutakse.

Gerda Kuusemets

Rakvere Ametikooli K14 õpilane

Eesti Vabariigi 100. sünnipäev – kas olen külaline või sünnipäevalaps?

Eesti riik on minu sünnimaa ja kodu terveks eluks. Pole paremat ega tähtsamat kohta kui oma kodu ja perekond. Eesti riik ongi justkui üks suur perekond. Tänu oma julgusele, kindlale meelega ja raskele tööle oleme saavutanud endale ühtse ja iseseisva riigi, mille üle saame tunda suurt rõõmu ja uhkust. Eesti riik saab 100. aastaseks, mis ei tundu nii võrd suur number, kuid kindlasti on see arv väga oluline. Kui mõelda tagasi kõigile neile 100-le aastale, üllatub nii mõnigi kodanik, et kuis nii kaugel oleme jõudnud.

Eesti vabariigi sünnipäev 24. veebruaril on meile igati suur ja tähtis sündmus. Meie riik sai jäädavalt iseseisvaks 24. veebruaril 1918. aastal. Sel päeval avaldati Tallinnas „Manifest kõigile Eestimaa rahvastele“, milles kuulutati välja sõltumatu ja demokraatlik Eesti Vabariik. Aastapäeva peame me alati väga uhkelt. Selle sündmuse auks korraldatakse parade, jutlusi, pidustusi ja palju muud. Mina kui Eesti Vabariigi kodanik võin käsi südamele tõdeda, et olen iga aasta 24-nda hommikul käinud kodulinna keskväljakul laulmas hümnit ja heiskamas lippu.

Minu riik teeb mulle kingitusi kogu aeg. Juba see, et saan koolis tasuta süüa, omandada haridust ja käia välismaal praktikal, on minu jaoks väga suur kingitus. Igapäevaselt me ei mõtle, mida riik meile annab, kuid tegelikult annab ta rohkem kui arvatagi oskame. Nüüd on meie kord anda riigile midagi vastu. Kui riik võimaldab mulle tasuta haridust, välispraktikat ja palju muud, oleks minu kohus anda vastu head õpitulemused ja edukalt läbitud praktika, juba see on väike kingitus riigile. Minu silmade läbi vaadatuna on Eesti arengusse kõige rohkem panustanud just noored. Tulles välja uute ja lennukate ideedega ning viies need ka edukalt ellu. Hea näide on Paide Gümnaasiumi „Helkur

on popp" projekt, mis sai alguse 2011. aastal, kui 5. klassi õpilased koos õpetajatega hakkasid valmistama isetehtud helkureid, pidama aktiivselt loenguid ning jagama pimedal ajal inimestele helkureid. Projekti saatis väga suur edu ning pälvis palju tunnustust.

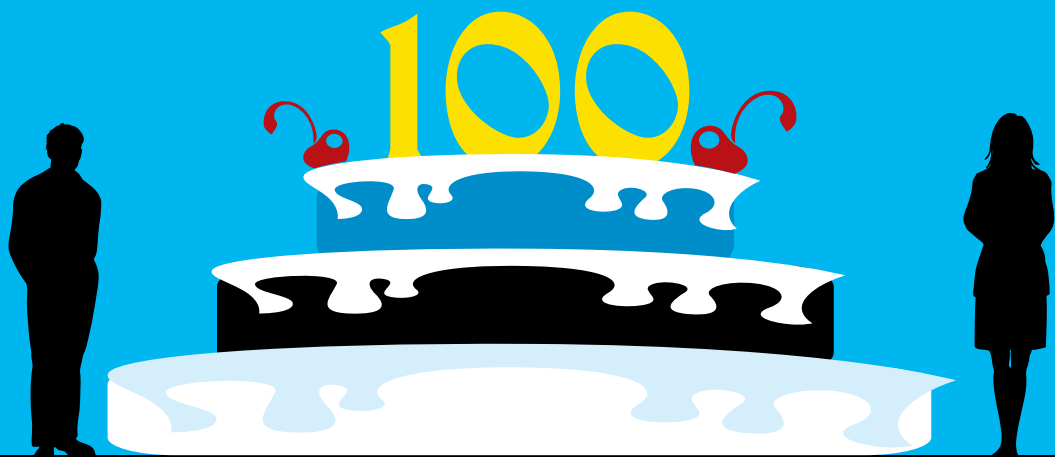
Eesti riik panustab meie igapäevaellu väga palju. Näiteks jagades selliseid toetusi nagu lasterahad, suurperetoetused kui ka palju muud. Kuid nagu me kõik teame, ei ole olemas „tasuta lõunaid“, sest need rahad, mida riik meile jagab, tuleb ka tagasi maksta. Seda saame teha üsna lihtsalt: ametlikult töötav inimene peab maksma riigile erinevaid makse. On aus, et kui riik on andnud mulle raha ja toetust, ükskõik millisel moel, on minu kohustus anda vastu näiteks erinevaid makse makstes.

Tänapäeva noortel on väga palju võimalusi, kuidas osaleda Eesti ühiskonna arengus ja igapäevastes toimetustes. On loodud erinevaid liite ja organisatsioone, näiteks kodutütred, mille liige olen ka ise juba aastaid, samuti noorkotkad, 4H ja palju muud. On asutatud noortekogusid ja korraldatud erinevaid konkursse ning projekte, kus noored saaksid avaldada oma arvamusi ja teha ettepanekuid. Üleüldse on väga palju erinevaid viise ja võimalusi, kuidas osaleda ühiskondlikus elus.

Kokkuvõtteks võib öelda, et õige kodanik on see, kes on alati valmis oma kodumaad kaitsma ja hoidma, juhtugu mis tahes. Kui riik toetab meid, on aus ja õiglane, toetame meie omalt poolt vastu ka riiki. Seda kõike selleks, et meil oleks alati koht, kuhu tagasi tulla ja kus olla. Pidada lugu Eesti riigist ja tähistada seda sünnipäeva justkui oleks see meie endi sünnipäev, sest see on niisama tähtis kui kõik muud sündmused. Anda au neile, kes meie riiki on ehitanud ja hoidnud, ning mälestades neid sõdureid, kes meie riigi eest on võidelnud.

SISUKORD

Esseekonkursi juhend	3
Kokkuvõtte esseekonkursist ja esseekonkursi tulemused	6
ÜLDHARIDUSKOOLIDE VII – IX KLASSI ÕPILASTE AUHINNATUD TÖÖD	8
I koht Katariina Kraak Võru Kesklinna Kool, 9. klass Eesti Vabariigi 100. sünnipäev – kas olen külaline või sünnipäevalaps?	8
II koht Romet Viislapuu Võru Kesklinna Kool, 9. klass Eesti Vabariigi 100. sünnipäev – kas olen külaline või sünnipäevalaps?	10
III koht Aleksandra Amelina Kohtla-Järve Tammiku Põhikool, 9. klass Eesti Vabariigi 100. sünnipäev – kas olen külaline või sünnipäevalaps?	13
GÜMNAASIUMIASTME ÕPILASTE (X – XII KLASS) AUHINNATUD TÖÖD	15
I koht Robin Merilai Jakob Westholmi Gümnaasium, 12. klass Eesti Vabariigi 100. sünnipäev – kas olen külaline või sünnipäevalaps?	15
II koht Jass Juuremaa Häädemeeste Keskkool, 12. klass Eesti Vabariigi 100. sünnipäev – kas olen külaline või sünnipäevalaps?	17
III koht Kristjan Joosep Jalakas Tallinna 21. Kool, 11. klass Eesti Vabariigi 100. sünnipäev – kas olen külaline või sünnipäevalaps?	19
III koht Maria Kristiina Kuusing Tallinna 21. Kool, 11. klass Eesti Vabariigi 100. sünnipäev – kas olen külaline või sünnipäevalaps?	21
Eripreemia kirjandusliku väljenduslikkuse eest Daniil Uusoja Tallinna 21. Kool, 12. klass Eesti Vabariigi 100. sünnipäev – kas olen külaline või sünnipäevalaps?	24
KUTSEÕPPEASUTUSTE ÕPILASTE AUHINNATUD TÖÖD	26
I koht Gerda Kuusemets Rakvere Ametikool, K 14 Eesti Vabariigi 100. sünnipäev – kas olen külaline või sünnipäevalaps?	26

Eesti Vabariigi 100. sünnipäev - kas olen külaline või sünnipäevalaps?

Integratsiooni ja
Migratsiooni Sihtasutus
Meie Inimesed

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

ISBN 978-9949-517-17-6

9 789949 517176